

บทบาทของสตรี ศึกษาตัวอย่างจากประวัติของเศาะหาบียาต

﴿ دور المرأة في المجتمع : نماذج من سير بعض الصحابيات ﴾

[ไทย - Thai - تايلاندي]

ซุฟอัม อุษมาน

ผู้ตรวจทาน : ทีมงานเว็บอิสลามเฮ้าส์ ภาษาไทย

2010 - 1431

islamhouse.com

﴿ دور المرأة في المجتمع : نماذج من سير بعض الصحابيات ﴾

« باللغة التايلاندية »

صافي عثمان

مراجعة: فريق اللغة التايلاندية

2010 - 1431

islamhouse.com

บทบาทของสตรี ศึกษาตัวอย่างจากประวัติของเศาะหาบียาต

แท้จริงแล้วอัลลอฮ์ได้สร้างมนุษย์ทั้งเพศชายและเพศหญิงเป็นคู่กัน โดยทั้งคู่เป็นสิ่งที่ขาดจากกันไม่ได้ เพื่อความสมบูรณ์ของชีวิต ดังปรากฏในวจนะของท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะซัลลิม มีใจความว่า “แท้จริงแล้วเหล่าผู้หญิงนั้นคือผู้เคียงคู่ผู้ชาย” (อบู ดาวูด) ดังนั้นจึงไม่เป็นที่กลางแกลงอีกเลยว่า บทบาทของผู้หญิงในการร่วมกันสร้างสรรคชีวิตครอบครัวและสังคมให้ดีขึ้นมีความสำคัญอย่างยิ่งยวด โดยถ้าจะหมายถึงว่าเป็นเสาหลักแล้วก็เป็นการตีความที่ถูกต้องตามนัยยะที่ว่าภาระหน้าที่อีกส่วนหนึ่งในชีวิตผู้ชายมีอาจจะสมบูรณ์ได้ถ้าหากปราศจากผู้หญิง สังเกตได้จากหะดีษบทหนึ่งซึ่งมีความว่า “ผู้ใดที่อัลลอฮ์ประทานภรรยาที่ดีให้เขา แน่แท้ย่อมแสดงว่าพระองค์ได้ช่วยเหลือในครั้งหนึ่งของศาสนาเขาแล้ว” (อัล-หากิม)

ณ ที่นี้ขอยกตัวอย่างบทบาทของมุสลิมะฮ์ในการทำหน้าที่เป็นเสาหลักสำหรับคู่ชีวิตของนาง จากเรื่องเล่าของบรรดาภริยาท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะซัลลิม และเหล่าเศาะหาบียาต ผู้เป็นบุปผชาติแห่งสวนสวรรค์ พอสังเขปดังนี้

1. เคาะดีญะฮ์ บินตี คุวัยลิด

เคาะดีญะฮ์ บินตี คุวัยลิด เราะฎิยัลลอฮุ อันฮา ภริยาคนแรกของท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะซัลลิม เป็นสตรีหมายเลขหนึ่งซึ่งประเสริฐที่สุดในหมู่สตรีทั้งหลายในโลก ท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะซัลลิม มักจะพูดถึงนางด้วยความชื่นชมและยกย่องเสมอ ท่านอาอิชะฮ์ เคยเล่าว่า “ท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะซัลลิม เมื่อกล่าวถึงเคาะดีญะฮ์แล้ว ไม่เป็นที่ที่จะพูดยกย่องและอิสติซุฟารุ(ขออภัยโทษจากอัลลอฮ์)ให้นางวันหนึ่งขณะที่ท่านพูดถึงนางอีกครั้งฉันมีความรู้สึกหึ่งหงขึ้นมา จึงได้กล่าวแก่ท่านว่า แท้จริงอัลลอฮ์ได้ทดแทนให้ท่านจากหญิงที่มีอายุมาก(ด้วยภรรยาคนอื่น)แล้ว เมื่อนั้นฉันเห็นท่านรอซูลโกรธมากจนฉันใจสั่น และคิดในใจว่า โอ้ อัลลอฮ์ หากพระองค์ทำให้ท่านหายโกรธฉันแล้ว ฉันจะไม่กล่าวถึงเคาะดีญะฮ์ด้วยคำพูดที่ไม่ดีอีกเลย เมื่อท่านรอซูลเห็นอาการฉันเช่นนั้น จึงกล่าวขึ้นว่า ((เธอพูดเช่นนั้นได้อย่างไรกัน? ขอสาบานด้วยอัลลอฮ์ แท้จริงนาง(เคาะดีญะฮ์)ได้ศรัทธาต่อฉันในขณะที่คนอื่นทั้งหลายไม่ยอมเชื่อ นางได้ต้อนรับฉันในขณะที่ผู้อื่นปฏิเสธฉัน และฉันยังได้มีบุตรกับนาง ในขณะที่พวกเขาไม่มีบุตรกับฉันเลย))” (อัช-ชะฮะบี. สียร์ อะฮฺลุลบัยตฺ อิมามอะฮฺมัด 2:112)

เมื่อครั้งที่ท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะซัลลิม ได้เจอญิบรีลครั้งแรก ซึ่งสร้างความตระหนกตกใจแก่ท่านเป็นอย่างยิ่ง ท่านได้กลับไปหาเคาะดีญะฮ์ด้วยการสั่นทั้งตัวเพราะความกลัว ท่านได้สั่งให้นางห่มผ้าให้และพูดกับนางว่า ((ฉันเป็นอะไรนี่เคาะดีญะฮ์? ฉันกลัวเหลือเกินว่าจะเกิดอะไรไม่ดีกับฉัน)) นางได้ตอบท่านว่า “ไม่ใช่เช่นนั้นอย่างแน่นอน จงยินดีเถิด ขอสาบานด้วยอัลลอฮ์ พระองค์จะไม่ทรงทำร้ายท่านเด็ดขาด แท้จริงท่านเป็นผู้ที่ถูกสัมพันธ์กับญาติมิตร ท่านเป็นผู้สัจจริงในคำพูด ท่านคอยแบกรับความเดือดร้อนของผู้อื่น และคอยช่วยเหลือในความถูกต้อง” นางยังได้พาท่านรอซูลไปหา วรรอเกาะฮ์ อิบน์ เนอฟีล ญาติผู้หนึ่งของนางที่เป็นผู้รู้

เกี่ยวกับคัมภีร์อินญีล ซึ่งได้บอกแก่ท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะซัลลิม ว่า ผู้ที่มาหาท่านนั้นคือญิบรีล ผู้เคยลงมาหาศาสนทูตมุซาแล้วในอดีต (อัล-บะคอรีฮ์ ดู อัล-ชะฮะฮะบีฮ์. 2:112)

2. อาอิซะฮฺ บินติ อับู บักรฺ

ในบรรดาภรรยาทั้งหลายของท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะซัลลิม ท่านอาอิซะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุ อันฮา เป็นภรรยาที่ท่านรักมากที่สุด เพราะนางมีความพิเศษหลายประการที่สร้างความสุขให้ชีวิตของท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะซัลลิม

ในฐานะสามี สิ่งที่ต้องการมากที่สุดคือความสุขที่ได้รับจากภรรยา และอาอิซะฮฺได้ทำหน้าที่นี้อย่างดีเยี่ยมแก่ท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะซัลลิม นางเป็นภรรยาคนเดียวที่ท่านรอซูลแต่งงานในขณะที่ยังเป็นสาว เป็นบุตรสาวของอับู บักรฺ สหายผู้เป็นที่รักที่สุดของท่านรอซูล นางมีนิสัยเยี่ยงเด็กสาวที่มักจะขี้เล่น อ่อนโยน ไร้เดียงสาเหมือนเด็กๆ ในขณะที่มีความเฉลียวฉลาดเป็นยอด และเข้าใจปรนนิบัติสามีของนางอย่างดี

ท่านหญิงอาอิซะฮฺ เล่าให้ฟังว่า ท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะซัลลิม ได้วิ่งแข่งกับนางและนางได้วิ่งชนะท่าน จนเมื่อนางอ้วนขึ้นท่านก็วิ่งชนะนาง และกล่าวแก่นางว่า “นี่อาอิซะฮฺ ชนะครั้งนี้แทนที่แพ้ครั้งก่อนไงล่ะ” (อะหมัด, อับู ดาวูด, อัน-นะซาอีฮ์, อิบน์ มัจญะฮฺ. ดู อัล-ชะฮะฮะบีฮ์. 2:174)

ท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะซัลลิม เคยนอนหนุนตักอาอิซะฮฺในขณะที่นางมีรอบเดือน และท่านได้อ่านอัล-กุรอานให้นางฟัง ท่านเคยจูบนางในขณะที่นางถือศีลอด และยังให้นางหวีผมให้เมื่อตอนที่ท่านอิอฺตีกาฟในมัสยิดโดยยื่นศีรษะให้นางซึ่งอยู่นอกมัสยิด (อัล-บะคอรีฮ์และมุสลิม)

ท่านอาอิซะฮฺ ได้เล่าอีกว่า เคยอาบน้ำญะนาบะฮฺร่วมกับท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะซัลลิม จากถังใบเดียว ท่านได้รับอาบแข่งกับฉัน จนฉันกล่าวว่า ปล่อยให้ฉันอาบบ้าง (มุสลิม)

เมื่อครั้งที่ท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะซัลลิม ใกล้จะเสียชีวิตนั้น อับดุลเราะฮฺมาน อิบน์ อับู บักรฺ ได้เข้ามาหาท่านพร้อมไม้สีฟันที่ยังสดอยู่ ท่านได้มองดูมัน จนท่านอาอิซะฮฺสังเกตเห็นและเข้าใจว่าท่านต้องการมัน นางเล่าว่า “ฉันจึงเอาไม้สีฟันนั้นมากัดให้นุ่มและส่งให้ท่าน ท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะซัลลิม ได้ใช้ไม้สีฟันและส่งมันคืนแก่ฉัน แต่มือของท่านตกลงไปด้วยไม่มีแรง ฉันได้ขอดุอาอฺให้ท่านด้วยดุอาอฺที่ญิบรีลได้ขอให้ท่านทุกครั้ง เป็นดุอาอฺที่ท่านรอซูลเองขอให้ตัวเองเมื่อท่านป่วย แต่ครั้งนี้ท่านไม่ได้อ่านมัน จากนั้นท่านได้มองไปยังเบื้องบนและกล่าวว่า ((ผู้การเป็นสหายกับผู้สูงส่งยิ่ง)) แล้วลมหายใจของท่านก็หมดลง ขอสรรเสริญอัลลอฮฺที่ได้รวมน้ำลายของฉันกับของท่านในห้วงสุดท้ายแห่งชีวิตของท่านรอซูลในโลกดุนยา” (อะหมัด, อัล-หะกิม ม. ดู อัล-ชะฮะฮะบีฮ์. 2:189)

มีคนถามท่านอาอิซะฮฺว่า ไข้ ผู้เป็นมารดาแห่งศรัทธาชน อัลกุรอานและความรู้เกี่ยวกับสิ่งหะลาลและหะรอมนั้นท่านรับมาจากรอซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะซัลลิม ส่วนความรู้เกี่ยวกับกวี เชื้อสาย และเรื่องเล่านั้นท่านรับมาจากบิดาและคนอื่นๆ แล้วความรู้เกี่ยวกับการแพทย์ท่านรับมาจากไหนกันเล่า? ท่านอาอิซะฮฺตอบว่า

“ได้มีแขกจากที่ต่างๆ มาหาท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะซัลลัม เป็นประจำ บ่อยครั้งที่เมื่อผู้ถามท่านเกี่ยวกับโรคนั้นโรคนี้ และท่านได้บอกพวกเขาถึงยาต่างๆ ในการใช้รักษา ฉันได้ฟังได้จำมาและเข้าใจมัน” (อัล-ชะฮะบีฮ์, 2:197)

3. อุมมุ สละมะฮะฮ์

เมื่อครั้งที่ท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะซัลลัม เสร็จจากการทำสนธิสัญญาฮุคัยบียะฮ์ ท่านได้สั่งบรรดาเศาะหาบะฮ์ให้เชือดสัตว์และโกนผมเพื่อออกจากอิหฺรอม แต่ต่างคนต่างก็ไม่มีผู้ใดทำเพราะยังฝังใจที่พวกเขาเกรงกลัวว่าไม่ให้เข้ามัจกะฮ์ ท่านได้สั่งเช่นนั้นถึงสามครั้ง เมื่อเห็นว่าไม่มีใครทำตาม จึงเข้าไปหาอุมมุ สละมะฮะฮ์ และเล่าให้นางฟัง ด้วยไหวพริบของอุมมุ สละมะฮะฮ์ นางบอกแก่ท่านรอซูลว่า “ท่านจงออกไปโดยไม่ต้องพูดกับผู้ใดทั้งสิ้น จนกว่าท่านได้เชือดสัตว์และโกนผมแล้ว” ท่านจึงได้ออกไปอีกครั้งและทำตามที่นางเสนอ เมื่อเหล่าเศาะหาบะฮ์เห็นดังนั้นจึงรีบทำตามท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะซัลลัม กันอย่างถ้วนหน้า (อิบนุล กัอยยิม, ซาฮิฮฺ มุฮะอาด)

4. อุมมุ ซุลัยม

อุมมุ ซุลัยม เป็นภรรยาของอับดุลลอฮ์ ฎ็อลหะฮ์ เป็นมารดาของท่านอะนัส อิบน์ มาลิก เราะฎิยัลลอฮุ อันฮุม

อะนัส เคยเล่าถึงแม่ของท่านว่า ลูกคนหนึ่งของอุมมุ ซุลัยม ป่วยหนัก เมื่ออับดุลลอฮ์ ฎ็อลหะฮ์ ออกไปยังมัสยิดเด็กน้อยก็เสียชีวิต นางจึงจัดแจงศพของเขาให้เรียบร้อยและสั่งว่าอย่าเพิ่งบอกแก่อับดุลลอฮ์ ฎ็อลหะฮ์ เมื่ออับดุลลอฮ์ ฎ็อลหะฮ์ กลับมา นางก็จัดอาหารค่ำให้และทั้งสองร่วมหลับนอนจนกระทั่งเมื่อถึงช่วงทำยของคืน นางก็พูดกับอับดุลลอฮ์ ฎ็อลหะฮ์ ว่า “ท่านเห็นอย่างไรกับครอบครัวหนึ่งที่ยืมของจากคนอื่นมา และเมื่อเจ้าของมาทางของคืนพวกเขา กลับไม่ยอมให้มันแก่เขา และรู้สึกลำบากที่จะคืนให้” อับดุลลอฮ์ ฎ็อลหะฮ์ ตอบว่า “แสดงว่าพวกเขาไม่มีสำนึก” นางจึงกล่าวต่อว่า “แท้จริงลูกของท่านก็เป็นสิ่งที่อัลลอฮ์ให้ท่านยืมมา แล้วพระองค์ก็ได้มาเอาคืนไปแล้ว” เมื่อนั้นอับดุลลอฮ์ ฎ็อลหะฮ์ จึงได้กล่าว อินนาลิลลาฮุ วะอินนา อิลัยฮิ รอญิอุน และสรรเสริญอัลลอฮ์ จนเมื่อถึงรุ่งเช้า อับดุลลอฮ์ ฎ็อลหะฮ์ ได้ไปพบกับท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะซัลลัม ไม่ทันที่จะพูดอะไร ท่านรอซูล ก็กล่าวว่า ((ขออัลลอฮ์ทรงประทานความประเสริฐให้กับคืนของพวกเจ้าทั้งสอง)) (อัล-บุคอรียฺและมุสลิม ดู อัล-ชะฮะบีฮ์, 2:310)

5. อัสม่า บินติ อับดุล มุฏฏิบ

อัสม่า บินติ อับดุล มุฏฏิบ เราะฎิยัลลอฮุ อันฮา เป็นผู้ที่ยกย่องนำอาหารและน้ำให้ท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะซัลลัม และบิดาของนาง เมื่อครั้งที่ทั้งสองอพยพจากมัจกะฮ์และพักอยู่ในถ้ำหิรอฮ์ นางได้เล่าให้ฟังว่า “ฉันได้เตรียมมารับให้ท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะซัลลัม ในบ้านของพ่อเมื่อครั้งที่ท่านต้องการอพยพ แต่ฉันไม่มีเชือกที่จะใช้ผูกถุงสำหรับอาหารและที่ใส่น้ำดื่ม ฉันกล่าวกับพ่อว่า ฉันไม่มีอะไรนอกจากผ้าคาดเอวของฉันเท่านั้น ท่านจึงสั่งให้ฉันฉีกผ้าออกเป็นสองสายและใช้ผูกถุงสำหรับอาหารกับน้ำดื่ม” ตั้งแต่นั้นมานางจึงได้ชื่อว่า

ซาตุน นิฏอก็อยนุ หมายถึง หญิงผู้มีผ้าคาดเอวสองสาย และอบูญะฮัล ได้มาหานางที่บ้านเพื่อซักถามว่าพ่อของนางไปไหน นางเล่าว่า “ฉันตอบว่า ฉันไม่รู้ ขอสาบานด้วยอัลลอฮฺ ฉันไม่รู้ว่าเขาไปไหน เมื่อนั้นอบูญะฮัลจึงยกมือขึ้นตบหน้าฉันจนกระทั่งต่างหูอันหนึ่งหลุดไป” (อัล-ชะฮะฮะบีเย์. 2:289-290)

อัสมาอ์ ได้แต่งงานกับ ซุเบร อิบนุ อัล-เอาวาม นางเล่าว่า “ซุเบรได้แต่งงานกับฉัน เขาไม่มีสมบัติอะไร นอกจากม้าที่ฉันคอยดูแลและหาอาหารให้ ฉันจะคอยหาเมล็ดอินทผาลัมมาทูปให้มันกิน ฉันจะชนเมล็ดพวกนั้นจากสวนของซุเบรที่ท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะซัลลิม แบ่งให้เขาซึ่งอยู่ไกลจากบ้านมาก วันหนึ่งขณะที่ฉันกำลังเดินทูปเมล็ดอินทผาลัมบนหัว ท่านได้รอซูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะซัลลิม ได้ซึ่งอุฐุมาร่วมกับเศาะหาบะฮฺหลายคน ท่านได้เข้ามาใกล้ฉันและสั่งให้อุฐุมารั้งลงเพื่อให้ฉันขึ้นไปขี่ข้างหลัง แต่ฉันอายและนึกถึงความหึงหวงของซุเบรจึงไม่ได้ขึ้นไปขี่ ท่านรอซูลจึงจากไป เมื่อถึงบ้านฉันได้เล่าเรื่องนี้ให้ซุเบรฟัง เขาได้กล่าวว่า “แท้จริง ที่เธอทูปเมล็ดพวกนั้นบนหัวย่อมหนักใจแก่ฉันมากกว่าที่เธอขึ้นไปขี่หลังอุฐุมาร่วมกับท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะซัลลิม” จนกระทั่งเมื่ออบู บักรุ ได้ส่งคนเข้ามาให้ฉัน ฉันจึงไม่ต้องคอยดูแลม้าอีก และรู้สึกเหมือนเป็นทาสที่ถูกปลดปล่อย” (อัล-บุคอรียะห์ และมุสลิม ดู อัล-ชะฮะฮะบีเย์. 2:291)

ในสมัยการปกครองของอับดุลมาลิก อิบนุ มรวาน บุตรคนหนึ่งของนางคืออับดุลลอฮฺ อิบนุ ซุเบร ไม่ยอมขึ้นต่ออับดุลมาลิก โดยได้แยกตัวมาปกครองมักกะฮฺ อับดุลมาลิกจึงใช้แม่ทัพของตนยกทัพมาตีมักกะฮฺ ในฐานะที่เป็นแม่ อัสมาอ์ ผู้มีความเด็ดเดี่ยวได้ปลุกฝังจิตสำนึกในตัวลูกของนางด้วยการสั่งเสียว่า “ลูกจงมีชีวิตอยู่ด้วยเกียรติ จงตายไปด้วยเกียรติ และจงอย่ายอมให้ใครมาจับเป็นเชลย” “เจ้าอย่าเชื่อว่าที่จะยอมรับข้อเสนอนี้ที่เจ้าไม่เห็นด้วย เพียงเพราะเจ้ากลัวตาย” (อัล-ชะฮะฮะบีเย์. 2:293)

บทเรียน

เรื่องราวต่างๆ ที่ยกมาเป็นตัวอย่างของเหล่าสตรีศอลิหะฮฺที่แสดงให้เห็นถึงบทบาทในการเป็นเสาหลักทั้งในด้านการเป็นพลังทางใจที่สำคัญ เป็นผู้มอบความสุขในชีวิตให้แก่สามี เป็นที่ปรึกษา เป็นผู้ปรนนิบัติ ผู้ร่วมอุดมการณ์ที่ยืนหยัดและเด็ดเดี่ยว คอยช่วยเหลือ เข้าใจและรับภาระในหน้าที่ของตนอย่างมั่นคง ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ ทั้งสิ้น วัลลอฮฺ อะอฺลัม